

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

750. Ad quem fiat devolutio à legato de latere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

ob vitium electi irriteretur, denuò vacat beneficium, & tanquam denuò vacans provideri debet. *Castrop. loc. cit. n. 7.*

Questio 747. Quo jure Ordinarius conferat beneficia ex negligentia inferioris collatoris ad eum devoluta?

Respondeo primò: jure proprio & veluti reassumptionis, quod declaratur, dum Prælatus inferior constitutus intra diocesim, & sub Episcopo seu dicecesano de consuetudine legitime præscriptione, aut jure alio speciali beneficia quadam conferre habet, ita ut solum collationis exercitium vel jus actuale penes illum resideat, ipso jure habituali conferendi, quâcunque possessione vel consuetudine non obstante inabdicabiliter & impræscriptibiliter penes Ordinarium seu Episcopum continuante, adeoque collator inferior non nisi tanquam sub Ordinario ejus veluti partes vicarias gerendo conferat, Ordinarius vi hujus juris sui habitualis, quoties inferior jus suum actuale exercere negligit, aut male exercet, hinc conferendo ea Episcopus agit jure proprio & nativo, seu primavo semper retento in omnia diocesis suæ beneficia, solumque accidentaliter impedito ejus exercitio, quod ex consuetudine aliòve jure speciali translatum est in inferiorem collatorem, sub implicita tamen conditione illud rectè & diligenter exercendi. Et sic, dum contingit casus negligentia vel mali exercitii inferioris, Episcopus non confert jure novo ac dativo, tanquam mittens falcem in alienam messem, ita ut proprii messoris partes suppleat; sed jure suo, ac potius in ratione reassumptionis ac reversionis ad suam causam, tanquam ex cessante causa concessionis dicti exercitii seu juris actualis, quod remanet resolutum, Cujus contrarium est in Metropolitano, aut Patriarcha, dum negligente, aut indigno conferente Episcopo, ad eum devolvitur collatio; hic enim jus nullum habet proprium & ordinarium conferendi beneficia alienæ diocesis, sed illud ita accidentaliter acquirit potius jure dativo, & quodam jure auxiliario, suppleto partes proprii pastoris negligentis, ut ita consultum sit Ecclesiis, ne diuturnam patiantur vacationem; cum Papa, qui est Ordinarius Ordinariorum, ob locorum distantiam & negotiorum multipliciter commode non possit has partes, quas juxta limites ab eo præscriptos Metropolitanis vel Patriarchis commisit, ita ferè Card. de Luca de benef. d. 1. n. 7. 9. 16. citans pro hoc Abb. in c. cum contingat. de foro comper. n. 18. Barb. de Episc. alleg. 127. n. 19. & Rot. decis. 514. n. 1. p. 1. divers. Atque ita propter dictum jus illud habituale perseverans apud Episcopum, beneficium dicitur spectare ad dispositionem Ordinarii, quod is potest conferre tantum in casu devolutionis. Card. de Luca loc. cit. num. 12.

2. Respondeo secundò: nihilominus in beneficiis exemptis Ordinarius non jure proprio & dicecesano; sed ex delegatione Sedis Apostolicæ supplet negligentiam collatoris. C. de Luc. de benef. d. 27. n. 10. citans Rotam decis. 635. n. 2. p. 3. & decis. 891. n. 3.

Questio 748. Num is, ad quem facta devolutio, possit etiam mittere in possessionem?

Respondeo affirmativè, vel saltem potest præcipere, ut provisus à se mittatur in possessionem

ab iis, quibus ex cujusvis Ecclesiæ consuetudine id competit; inductio enim in possessionem accessione sequitur ad jus per legitimam collationem obtentum. Laym. in c. ex parte. de concess. præb. num. 1. Pirh. loc. cit. n. 42.

Questio 749. In particulari, an si Cardinalis Episcopus collator ordinarius non contulit intra 6. menses beneficium, quod vacavit in mense aliâ Apostolico, ad quem fiat devolutio?

Respondeo ad Archi-Episcopum seu Metropolitanum, juxta terminos c. 2. de concess. præb. Garc. p. 5. c. 1. n. 631. Gonz. gl. 24. q. 4. ex n. 78. quia tale beneficium nunquam fuit reservatum; cum regula 8. Cardinales ordinarios collatores non comprehendat, sed eos excipiat; nec beneficium per devolutionem vacat de novo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reservatum, remanet tale, seu non reservatum in perpetuum. Sed neque Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archi-Episcopo ad istum casum devolutionis, maxime, cum beneficia ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archi Episcopo. De cætero dum Cardinalis negligit vigore indulti conferre beneficium reservatum, devolvitur collatio ad solum Papam; quod longè quid diversum est à præcedente puncto; cum agatur de beneficio reservato conferendo vi indulti, quod semper remanet, & à principio fuit reservatum. Garc. n. 632. Gonz. gl. 53. à num. 37. contra Chok. ad reg. 8. gl. 10. n. 6. ubi, dum dicit beneficia, quæ vi indulti conferre potest, & negligit conferre, devolvi ad Archi Episcopum, & non ad Papam, videtur confundere beneficia, quæ vigore indulti confert Cardinalis cum iis, quæ confert vi exceptionis factæ in regula 8. Idem cum Chok. tenet Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. §. 5. n. 20. dicens devolvi in eo casu collationem ad immediatum Superiorem, etiam si vacatio contigisset in mense Apostolico, cujus rei ratio fundetur in ea generali regula, quod indultum Cardinalis tantum removet obstacula & impedimenta regularum Cancellariæ; & provisus in consequentiam indultorum non dicitur provisus Apostolici quod ad ea, quæ ipsi Cardinales tanquam Episcopi conferre possunt; imò censentur semper provisus auctoritate ordinariæ; quin etiam, si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provisus ab eo diceretur provisus ab Ordinario quod ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Et hinc locus est dispositioni c. 2. de præb. ita ille; quamvis in sequentibus idem ferè iisdem verbis dicat, quod nos in anteriore parte responsionis.

Questio 750. Ad quem fiat devolutio à Legato de latere?

Respondeo: ab eo non fieri devolutionem, nisi ad solum Papam; cum nulli alii subdit. Garc. p. 5. c. 3. n. 22. Porrò cum Legatus conferre possit beneficia devoluta, etiam ex propria culpa seu negligentia ad Papam (ut tenet Garc. n. 26. secutus Gamb. de pot. Leg. l. 3. num. 14. & 622. Selv. p. 2. q. 3. n. 42. Imol. Card. & alios, quos citat contra Lapum in Clem. si de benefic. de præb. dicentem, non posse Legatum, postquam negligens fuit in conferendo, ex post conferre illud, dum collatio devoluta ad Papam) non currit illi, sicut aliis Ordina-

riis, tempus sex mensium. *Garc. n. 26. ex Gamb. ubi ante*, adeoque minus proprie dicitur devolvi ab eo collationem ad Papam; vide dicta de potestate Legati conferendi devoluta.

Questio 751. Ad quem fiat devolutio, dum Capitulum & Episcopus circa simultanea collationis exercitium sunt discordes, & intra semestre non concordarunt?

Respondeo: quia tunc neutra provisio concludit, dum utraque dicitur facta à medietate, ad instar præsentatorum à parronis cum medietate vocum, locus est devolutioni ad Superiorem (intellige immediatum) *C. de Luc. de benef. d. 28. n. 16. & 18. Garc. p. 5. c. 4. n. 35.* quod intelligendum, dum uterque, nimirum Capitulum & Episcopus, valide & legitime suum jus exercet; nam ubi unus eorum negligit vel inutiliter agit, tunc totum jus devolvitur ad consortem, seu per jus non decrefcenti in eo consolidatur, *Card. de Luc. cit. n. 18.*

Questio 752. Ad quem fiat devolutio, dum Episcopus conferre non potest ob suspensionem ab officio, vel excommunicationem?

Respondeo: non fieri ad Capitulum, neque ad Metropolitanum, sed ad Papam, ad quem pertinet interim providere Ecclesiis, etiam si in conferendo non fuerit negligens inferior collator. Argumento *c. quia diversitatem, de concess. præb.* ubi dicitur, non ad Capitulum, nec ad Metropolitanum, sed ad illum tempore durantis suspensionis præbendarum donatio pertinebit, qui etiam non existente desidia & negligentia poterat præbendas donare seu conferre &c. nempe Papa. *Pirh. de concess. præb. n. 36.* Quod tamen limitandum ad beneficia, quorum collatio spectat ad solum Episcopum; secus si simul ad Capitulum & Episcopum; tum enim suspensio vel excommunicatio Episcopo, ad Capitulum spectat collatio, *c. unico. ne Sede vacante. in 6. & c. 1. de suppl. negl. præb. in 6. Pirh. l. c.* quod si tam Episcopus suspensus vel excommunicatus esset negligens in petenda absolutione, devolutio fiet ad immediatum Superiorem, cui sex illi menses incipiunt currere à tempore negligentia. *Gl. in c. 1. de suppl. negl. Pirh. loc. cit.* alioqui verò, si Papa durante excommunicatione vel suspensione Episcopi, non provideat, Metropolitanus debet expectare, donec Episcopus à censura absolvatur, & postquam absolutus, debet absolutus adhuc habere integrum semestre ad conferendum, ita ut antequam illud sit elapsum, non fiat devolutio ad Capitulum vel Metropolitanum, *Pirh. loc. cit.* Porro ad quem, censurato Capitulo, devolvatur collatio vide apud *Card. de Luc. de benef. d. 23. n. 24.*

Questio 753. An, si Vicarius Episcopi beneficium contulit indigno, ideoque pro ea vice privatur potestate conferendi, & non potest Vicarius rescissa priore collatione illud alteri conferre, juxta c. cum in cunctis. de Elect. fiat devolutio ad Metropolitanum?

Respondeo negativè, nisi forte Episcopus mandavit tali conferre, aut collationem tali factam ratam habuit. De cætero enim cum Episcopus committens Vicario facultatem confe-

rendi, censetur mandasse, ut idonea persona conferatur, adeoque Vicarius conferens indigno, transfusus est limites mandati, id Episcopo nocere non debet, quò minus ad eum redeat potestas conferendi, seu is digno conferre possit; neque enim culpa officialis aut Vicarii Domino nocere debet, *Laym. in c. Romana. de off. Vic. in 6. n. 9.* citans *Rebuff. in pr. tit. de Vicariis. num. 41. & tit. de forma Vicariar. num. 140.* Et licet Vicarius consideratus quò iudex, & jurisdictionem ex eodem cum Episcopo tribunali exercens, censetur eadem cum illa persona, non secus ac ipse Episcopus Metropolitanus subjecta, qui perinde Vicarium ratione officii male administrati, aut injustè lata sententia punire potest (secus si deliquerit ut persona privata) *Laym. ibid. n. 8.* citans *Pavin. de potest. cap. Sed. vac. p. 2. q. 10. num. 27.* *Sbroz. de off. Vic. q. 57. n. 6.* potest tamen Episcopus de delicto aut negligentia Vicarii in suo officio commissa cognoscere, eumque punire, si ipse sit extra culpam. *Laym. cit. num. 9.* citans *Sbroz. ubi ante, n. 11.* & *Speculatorem l. 2. p. 1. tit. de competentis jud. aditione. n. 3.* Siquidem Vicarius etiam ratione officii, quodammodo subjectus & subordinatus est Episcopo suo, Et licet ejus potestas & jurisdictione sit eadem cum jurisdictione Episcopi, alio tamen modo in Vicario residet, & aliter in Episcopo: in illo videlicet cum dependentia à voluntate & imperio Episcopi; quamobrem Episcopus invigilare debet Vicario, & quæ malè ab eo acta sunt, rescindere. *Laym. cit. n. 9.* Adde, quòd potestas conferendi beneficia neque sit potestas jurisdictionis, neque competat Vicario, quæ tali, nisi specialiter illi committatur.

Questio 754. In quibus beneficiis locum habeat devolutio?

1. **R**espondeo primò: in beneficiis propter affectionem vel reservationem spectantibus ad Papam, quantumcunque is differat ea conferre, locum non habet devolutio, ut dictum supra.

2. Secundò: in beneficiis vacantibus in mensibus spectantibus ad Ordinarium vi alternativæ, dum is conferre differt, locum non habet devolutio illa, quæ fit ad immediatum Superiorem, *Lott. l. 2. q. 24. n. 36.* contra *Gonz. gl. 53. ex n. 27.* cujus fundamentum est, quòd dicta gratia alternativæ perimat reservationem, propter quam aliàs devolvitur collatio immediatè ad Papam.

3. Tertiò: devolutio locum habet in manualibus; cum sua tamen causa, hoc est, cum dicta qualitate manualitatis. Argumento *cl. unic. de suppl. negl. Lott. loc. cit. n. 5.* *Garc. p. 10. c. 3. n. 46.* & *seq.* citans pro hoc *Gl. Card. & Bonifac. in cit. Clem.* Addit tamen *Garc. n. 47.* quòd collator inferior, qui intra semestre neglexit conferre, eo elapsò, re adhuc integra, possit purgare moram, & providere in beneficiis manualibus ex eo, quòd ad illius nutum sint amovibilia, quamvis in aliis beneficiis non sit locus purgationis moræ, nec valeat collatio post devolutionem, etiam re integra.

4. Quartò: locum habet in beneficiis regularium, hoc est, spectantibus ad collatores regulares; horum enim potestas conferendi ob negligentiam in conferendo devolvitur ad Episcopum seu Ordinarium loci, in quo sita beneficia, ita ut illa conferre possit tanquam Ordinarius, si illi collatores regulares sint Prælati non exempti, aliàs enim conferet